

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXXXV. Contractus ex conventione legem accipere dignoscuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

tus de merè temporali causa principaliter in iudicium deducta cognoscere nequeant, *can. cum ad verum 6. dist. 96. cognoscere tamen & pronuntiare procurator ille de ejusmodi questione potest, cum ea in petitionem hereditatis, l. Quorsiens 3. C. de iudiciis & l. 1. C. de Ord. cognit. & iudex etiam Ecclesiasticus de causa temporali, cum in divortii causam, principaliter in iudicium deductam, incidit, c. Prudentiam 3. & c. Per vestras 7. de Donat. inter vir. & uxor.* Quod ita salubriter constitutum est; ut liti citius imponatur finis: & ne causarum contentiã, contra l. Nulli 10. C. de iudiciis divisiã, idem actor magnò suo incommodò ligare cum diversis iudicibus cogatur.

REGULA LXXXV.

Contractus ex Conventione legem accipere dignoscuntur.

SUMMARIUM.

1. In Contractibus quadam Substantia, alia via Accessoria sunt.
2. Hujus etique consona Civilis Regula sensus,
3. Juri decisionibus, rationeque,
4. Et objectorum solutione firmatus.

IN contractibus intervenientium quædam ad eorum pertinent substantiam: alia huic accedunt. Ad substantiam pertinentia eadem semper & invariabilia sunt; ut, eorum aliquò deficiente, contractus non subsistant: sicut in omni contractu est consensus, l. 1. ff. de Pactis; in emptione & venditione insuper res sive merx & pretium, l. Inter 2. §. 1. & l. Nec emptio 8. ff. de Contrab. empt. in locatione & conductione res sive ejus usus fructusve, vel opera & merces, l. Locatio 2. ff. Locati: in stipulatione interrogatio & congrua responsio, l. 1. ff. de V. O. in societate communio, l. 1. & l. Ea

verò 3. §. 1. ff. Pro socio &c. Quæ contractus substantiæ accedunt, non semper eadem, sed variabilia sunt eos celebrantium voluntate: ut quæ in contractum incidunt, v.g. evictionem, culpam, casum præstandi obligationes: vel à contrahentibus addijci solent, ut quantitas, qualitas, conditio, dies, modus, tempus &c.

Præfens Regula afficit posteriora, & 2. sensum facit, *Contractus quoad ea, quæ eorum substantiæ accedunt, à contrahentium voluntate & conventione pendunt, ut ad id eoque modo obligent, quò inter illos mutuo consensu convenit: dummodo id sit possibile, & Juri vel bonis moribus non adversetur.*

Eòdem sensu exaudienda est Regula *Contractus 23. in Pandectis*, quæ Ulpianus, cum dixisset, *Sed hoc ita, nisi quid nominatim convenit; nam hoc servabitur, quod ab initio convenit, legem contractus dedit: subijcit, exceptò eò, si convenit, ne dolus præstetur; hoc enim bona fidei iudicio contrarium est: quæ exceptione JCT. P. aperte insinuat, & Juri & bonis moribus adversantem contractus legem non valere; cum ex Rescripto Imperiali, pacta, quæ contra leges constitutionesque vel contra bonos mores sunt, nullam vim habere, indubitati Juri sit. Quò procul dubio respiciens Gregorius IX. c. fin. de Pactis, hujusmodi inhonestas pactiones rejiciens, ait, *Nam etiam juxta legitimas sanctiones pactum turpe vel res turpia aut impossibilia de Jure vel de factò nullam obligationem includit.**

Quare, licet Jure non subsistant contractus, quibus de solis vel lunæ cursu impediendo, dandòve aureo monte, vel de homicidii, furti, aut falsi crimine committendo, de re spiritali concedenda pro temporali convenitur; vel actio doli furtive, adulterii vel alterius criminis committendi accusatio denunciatioque remittitur;

remittitur; quòd de re impossibili, Juri aut bonis moribus contraria sint, vel ad liberius delinquendum invitent, juxta dicta *Lib. 1. tit. 35. an. 42.* Jure tamen subsistunt & obligationem inducunt contractus, quibus de quavis re sua & commercio subjecta, de majori minorive quantitate, qualitatèque, certò eventu, tempore, locòque, vel modò, dandò vel præstandò aliquòd à contrahentibus convenitur; vel evictionis, culpæ & casus prælatio aliave obligatio remittitur. Ratio est; quia quilibet rerum suarum moderator & arbiter est, *l. In re mandata 21. C. Mandati*, atque idcirco contractibus super iis initis Jure non reprobata conditiones, modos, diem, locum &c. apponere potest, prout vult, aut ipsi cum altero convenit, itaque legem sibi observandam contrahentes dicere possunt, *l. 1. C. In traditionibus 48. ff. de Pactis §. l. 1. §. 6. ff. Depositi.*

4. Neque sic temperata firmataque Regula quidquam officit; quòd lex futuris formam præscribat negotiis, eamque sequi omnes teneantur, *l. Leges 9. C. de LL.* etiam in Contractibus, qui non tam ex contrahentium conventionem, quam ex legum præscripto formam habent. Hinc certè est, quòd non valeant pacta; ut in dote maritus dolum duntaxat præstet, *l. Pomponius 6. ff. de Pact. dotal.* & ut idem non in id tantum, quod potest, seu in solidum condemnatur, *l. Alia 14. §. 1. ff. Solutio matrim.* Non, inquam, hoc Regula officit, partim; quia leges negotiis & contractibus quoque futuris formam dare ferè intelliguntur quoad pertinentia ad eorum substantiam: non semper quoad accessoria; hæc enim contrahentium voluntati & conventioni esse obnoxia deducta ratio & magister usus luculenter docent: partim verò; quia memorata duæ actiones Jure reprobata specialiter sunt. Prior quidem; quòd dotes suas mulieribus sal-

vas esse Reipublicæ intersit, *l. 1. ff. Solutio matrim.* Posterior verò; quòd sit contra bonos mores Civiles & contra affectionem reverentiãque debitam marito, & postulante, ne rigidè & inciviliter ab ipso amplius exigatur, quam sine gravi incommodo facere potest, Duarenus *ad l. Alia cit. §. 1. & Zæsius in l. Non tantum 20. ff. Solutio matrim. n. 2.*

REGULA LXXXVI.

Dammum, quod quis suã Culpã sentit, sibi debet, non aliis imputare.

SUMMARIUM.

1. Sensus Regulae clarus ex ejus verbis.
2. Non minus clara est ratio,
3. Et obvia passim exempla damni,
4. Et amissionis lucri culpam sequentis.
5. Solutio objectorum.

Sensus Regulae ex ipsis ejus verbis perspicuus, ejusque veritas adeò explorata est, ut ex Responso Pomponii JCT. i & Regula Civili 203. *Quod quis ex sua culpa damnum sentit, non intelligatur sentire*, interpretatione Juris; quia hoc ei non patrocinatur; neque enim Juris auxilium meretur, qui se ipse conjicit in necessitatem, *l. Si fidejussor 7. §. 1. ff. Qui satisd. cog.*

Non perspicuus magis sensus, quam expedita ratio est; quia, ne quis alterius odio prægravetur & sine culpa puniatur, contra supra declaratas Regulas 20. & 27. damnum quasi poena quaedam suum tenere authorem, nec ulterius progredi debet, *l. Sancimus 22. C. de Poenis*; ut ita effectus suæ causæ, non alteri, imputetur, *arg. e. Cum cessante 60. de Appellat.*

Sic firmata Regulae usus materias & actiones omnes pervagatur; sic enim, qui servos sine delectu admittit, qui pueros puellasque præficit tabernis, qui parum diligentem socium assumit, de nemine queri: sed, quam eorum imperitiã, in-

U u u u ; cur